

תמלול מהו תמרון

שקף מס' 1 – תמרון מהו

המושג תמרון שגור בכל פה ונעשה בו שימוש מגוון לכל צורך. בספרות הצבאית יש הגדרות שונות שמרביתן עוסקות בדרך מימוש התמרון. למשל ההגדרה במילון למונחי צה"ל מציגה "תנועת כוחות משולבת באש" ומציינת את מטרות התמרון כיצירת יתרון על אויב. זו הגדרה הנשענת על תפקוד ולא על ייעוד ומטרה.

בעידן המידע בו הלחימה היא רב-ממדית ומשולבת התמרון הינה דרך לחימה שיעודה יצירת עליונות על האויב, דרכי הפעולה מגוונות הרבה יותר מתנועת כוחות משולבת באש.

התפתחות המלחמה והלחימה יוצרת סביבת לחימה שונה עד מאד מזו שהייתה בעת ניסוח ההגדרות הקודמות.

בסרטון הזה נציג כיצד התמרון נראה בעינינו בסביבת לחימה נוכחית ומתפתחת.

האבחנה הראשונה היא כי תמרון הוא פעולה להנעת עוצמה להשפעה על יריב. ההבדל מההגדרה של צה"ל הוא שאנחנו מתמקדים בתשואה – עוצמה – ולא בתשומה – כוחות.

העוצמה יכולה לנבוע מהרבה גורמים מה שהופך את העוצמה לתמרון הוא הנעת העוצמה להשפעה על האויב.

וכאן לנקודה הבאה – ההשפעה צריכה ליצר עליונות על האויב לצורת שינוי מצב – וזה יכול לנוע משיפור מקומי ועד מצבי הכרעה – כאן ההגדרה פורסת את גבולותיה להתאמת ביצוע התמרון בכל רמה על-פי מטרות הפעולה והמצב בפועל.

שקף מס' 2 – תמרון הוא עקרון ותפיסה

תמרון הוא עקרון יסודי בלחימה, הוא מתקיים בכל מצב ובכל רמה. בתקופת המלחמה הקרה, התמרון הוחלף על-ידי מאזן אימה – בו רכיב התנועה לכאורה הוצא מהמשחק. זה לא עבד אז, ובוודאי שאינו נכון כיום.

אבל חלה התפתחות במשמעויות של המושג – תמרון הוא שילוב של תנועה ואש ליצירת מגע והשפעה על אויב. במילון המונחים יש למונח תמרון גם פירושים אחרים – כמו כלי טיס, כלי רכב או כלי שיט המתמרנים ליצירת מיקום או פריסה בלי קשר לפעילות קרבית, אלא שכאן אנחנו עוסקים בהקשר של תמרון למלחמה ולחימה.

התמרון הוא דרך לשינוי מצב וליצירת מצב חדש בו עלינו ליצור עליונות על האויב בפרמטרים החשובים לנו – הוא כולל הן את התנועה והן את הלחימה לשמה, או במסגרתה מופעל התמרון. במלחמת העולם הראשונה בחזית מערב-אירופה התנהלה לוחמת חפירות סטטית, כתישה בשני הצדדים, במלחמות ההתשה של ישראל, בתעלת סואץ אחרי מלחמת ששת הימים וברמת הגולן אחרי מלחמת יום הכיפורים – צה"ל לחם ללא תמרון.

בעידן המידע בו המלחמה והלחימה הן רבות ממדים, בהם היכולת להגיע אל האויב בעוצמה ובדיוק עברו מהפך של סדר גודל – התמרון מקבל משמעויות חדשות, רחבות הרבה יותר, והופך להיות הדרך המרכזית כאשר נדרשת הכרעה בכל רמה

שקף מס' 3 - המשמעויות

בלחימה רב-ממדית ומשולבת מרכיבי התמרון רב-ממדיים ומשולבים גם הם, המשמעות היא כי תמרון הוא דרך פעולה מורכבת ורבת משתתפים המתכנסת ומתמקדת ביצירת היכולת להשפעה מכרעת על היעדים

תמרון אינו תנועה בלבד, בדרך התמרון אל היעדים העיקריים עשויים להתחולל קרבות מקומיים המשרתים את מטרת התמרון הכוללת

כאשר הלחימה נערכת כנגד מרכזי עוצמה שאינם בהכרח מערכים רצופים התמרון צריך ליצור עליונות מקומית או מרחבית כדי לממש את מטרות הלחימה ולהביא להישג הנדרש.

במערכה עשויים להיערך מספר קרבות תמרון באותו מרחב לחימה ובאותו זמן, תוצאתם המשולבת צריכה ליצור עליונות במצב או במרחב, קרב המגע בקצהו של התמרון צריך ליצר מצבי שליטה והכרעה.

שקף מס' 4 - היעדים

תמרון נערך תמיד במרחב, והמרחב משתרע ממצב ההתחלה אל סביבת היעד והאזורים המקנים עליונות ושליטה למימוש המשימה.

המרחב יכול להיות גיאוגרפי, טבעי או מלאכותי, עם רמות התנגדות שונות – טבעיות, מלאכותיות או אלימות והוא יכול להיות מרחב דיגיטלי בלוחמת המידע, מערכות התגוננות ברמות שונות מחסימה או שיבוש ועד התקפות נגד.

התמרון צריך לתת מענה לכל אלה - ברמה הטקטית אנחנו רואים חוד ומשמר קדמי, אבטחת אגפים מיוך והטעיה וברמות הגבוהות יותר – תמרון אנכי, הונאה, מאמצי הטעיה, אמנעה וכדומה.

בלחימה מהעומק אל העומק הניידות היא הבסיס לתמרון, התמרון נפרס ומעמיק ונדרשת מערכת ארגונית וטכנולוגית ותכנון מערכתי התומכים ומאפשרים לתמרון להוות מכפיל כוח למימוש המשימה.

שקף מס' 5 - האתגר

התמרון נשען על שתי יכולות מרכזיות – ההגעה אל היעד והיכולת להשיג עליונות ומעלה ביעד ולשמר אותו עד להשגת המטרות. היכולת להשלים את המשימה מותנית בשתי היכולות ואיכות הביצוע מותנית בפעולה המשולבת של השתיים.

הקף המאמץ והכוחות המושקעים בביצועו אינו מאוזן, יותר מאמץ ויותר כוח מושקע בתנועה אל היעד מאשר בלחימה על היעד.

בעוד שהיכולות הנדרשות ללחימה על היעד ניתנות לחיזוי והערכות טובה מראש, היכולות הנדרשות ללחימה אל היעד חשופות ליותר אירועים ומצבים בלתי נצפים מראש.

זה נכון בכל רמת תמרון ומשימה – מהרמה הטקטית הנמוכה ועד ללוחמת המידע האסטרטגית.

עידן המידע מאפשר לנו דרכי פעולה וארגון לקרב אשר מצד אחד מגדילים את יעילות הפגיעה במטרה והשגת עליונות ושליטה ומהצד השני מאפשרים הניוד העוצמות והגעתן אל מרחבי ותאי הלחימה מהר יותר ובנתיבי תנועה חשופים פחות לאיומים מאשר בעבר.

תמרון ולחימה רב-ממדית ומשולבת מפחית במעמסה הישירה על הכוח במגע ומקנה עוצמה מוגברת בזמינות גבוהה מבחינת זמן ויכולות

שקף מס' 6 - ההשפעות

מכאן נובע כי הכוח המתמרן נבנה משלושה מרכיבי יסוד:

העוצמה המשפיעה על השגת יעדי התמרון – המשימה,

העוצמה המבטיחה את יצירת התנאים לקרב המגע – ניידות, אבטחה, רציפות, פיקוד ושליטה – לרוב יהיו אלה מרכיבים בתוך מסגרת הכוח

עוצמת התמיכה והסיוע – אש, מודיעין, לוגיסטיקה, פיקוד ושליטה – מרכיבים אלה אינם בהכרח במסגרת הארגונית תחת פיקוד הכוח המתמרן, הם מצוותים לפי צורך ומוקצים ברמות סיוע ישיר – כלומר תשואתן מופעלת על-ידי הכוח המתמרן ישירות, או בסיוע כללי כלומר תשואתן מופעלת לפי דרישה, אמצעי הסיוע הכללי מצויים בדרך-כלל בשליטת הדרג הגבוה יותר

כדי שהמערכת הזו תתפקד היטב כל הנוטלים בה חלק צריכים להיות חלק ממערכות מקבצי המידע במסגרת מערכי הפיקוד והשליטה

